

Deri Modası ve Müziğin Sembolizmi: Alt Kültürlerin Giyim Tarzlarının Görsel Analizi

Leather Fashion and The Symbolism of Music: Visual Analyses of Subcultures' Clothing Styles

ÖZET

Toplum içinde yaygın ve önemli bir olgu olan moda kişilerin sosyo-ekonomik durumu, sosyal çevresini, sınıfını, yaşını, ırkını ve özellikle de cinsiyetini tanımlamasına yardım eden toplumsal kimliği oluşturmanın ve ifade etmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu faktörlerin etkisi ile birlikte bireyler tarafından değişik şekillerde algılanabildiği gibi, farklı biçimlerle de yansıtılabilmektedir. II. Dünya Savaşı sonrası yaşam koşullarının değişmesine duyulan duygusal tepkilerin bir ifade biçimi olarak çeşitli moda eğilimleri ortaya çıkmıştır. Modern toplumda sayısı oldukça fazla olan alternatif kültür biçimleri ve bu kültür biçimlerine dahil olan gençler egemen kültür değerlerine yönelik protestolarını giysi biçimleri aracılığıyla yansıtmışlardır. Gençlerin meydana getirdikleri alt kültürlerin ideolojilerinin de bir parçası haline gelen deri ve deri ürünler sıklıkla tercih edilmiştir. İnsan zekâsının ve becerikliliğinin gerçek bir kanıtı olan deri, şüphesiz medeniyetin gelişmesinde çok önemli bir rol oynamıştır. İlk insandan günümüze kadar deri, hemen hemen her tasarım ve moda çağının kalıcı bir özelliği olmuştur. Yapılan bu araştırma ile alt kültürlerin giyim göstergelerinden biri haline gelen deri ve deri ürünlerin geçmişten günümüze moda tarihi içinde parladığı bilinen glam & rock, punk ve grunge alt kültürlerin deri giyimleri incelenmiştir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Döneminde moda olgusu haline gelen “deri ve deri ürünler” seçilen görseller üzerinden teknik ve biçimsel özellikler açısından analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, bu grupların giyim tercihlerinin toplumsal mesajların iletişimi, kimlik oluşturmanın bir yolu ve moda ifadesinin önemli bir yansıması olduğu görülmüş, ayrıca müziğin ve moda tarzlarının birbirini nasıl etkileyebileceği konusundaki anlayışımıza önemli bir katkı sağlamıştır. Araştırmanın, deri ve deri ürünlerin kullanım alanları, kullanım şekli ve sembolik değerleri bakımından benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deri modası, Müzik grupları, Moda tarihi, Giyim tarzları, Alt kültür.

ABSTRACT

Fashion is an important and widespread phenomenon in society. It is an essential part of the formation and expression of social identity, helping people define their socioeconomic status, social environment, class, age, race, and especially gender. Because of these factors, it can be perceived and reflected by people in different ways. Various fashion trends have emerged as expressions of emotional responses to changing living conditions after the World War II. Alternative cultural forms are quite numerous in modern society, and young people who belong to these cultural forms have expressed their protest against the prevailing cultural values through their clothing style. Leather and leather products, which have become a part of the ideologies of the subcultures created by the youth, have often been preferred. A true testament to human intelligence and ingenuity, leather has undoubtedly played a crucial role in the development of civilization. From the first humans to the present, leather has been an integral part of almost every design and fashion era. In this research, the leather clothing of glam & rock, punk and grunge subcultures was studied, which have become one of the clothing indicators of subcultures known in the fashion history of leather and leather products from the past to the present. A descriptive survey model was used for the study. “Leather and leather products,” which became a fashion phenomenon during this period, were examined for their technical and stylistic characteristics using selected images. As a result of the research, the clothing preferences of these groups have been shown to be a way to convey social messages, create identity, and reflect an important expression of fashion, and it has also made an important contribution to our understanding of how musical and fashion styles can influence each other. The study is considered important to show the similarities and differences in areas of use, patterns of use, and symbolic values of leather and leather products.

Keywords: Leather fashion, music groups, fashion history, clothing styles, Subculture.

GİRİŞ

Giyim, insanların en temel ihtiyaçlarından biri olarak tarih boyunca evrilen bir süreçtir. İlk çağlardan itibaren, insanlar vücutlarını dış etkenlere karşı korunmak için çeşitli yöntemler ve materyaller kullanmışlardır. İlk insanlar, hayvan postlarına sarınarak doğanın zorluklarına karşı kendilerini korumaya çalışmışlardır. Teknolojik gelişmelerle birlikte, hayvansal liflerin dokunarak giyim malzemesi üretimi başlamış olsa da derinin giyim endüstrisindeki önemi tarih boyunca hiç azalmamıştır. Günümüzde, deri giyim sadece günlük ihtiyaçları karşılamakla kalmayıp aynı

Tuğba Seferoğlu¹
Leyla Kaya Durmaz²

How to Cite This Article
Seferoğlu, T. & Kaya Durmaz, L. (2023). “Deri Modası ve Müziğin Sembolizmi: Alt Kültürlerin Giyim Tarzlarının Görsel Analizi”, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:56; pp:4372-4388. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.67721>

Arrival: 16 January 2023
Published: 29 December 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi, Şebinkarahisar Uygulamalı Bilimler YÖksekokulu, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Giresun, Türkiye. ORCID: 0000-0002-2366-4278

² Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi, Şebinkarahisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Giresun, Türkiye. ORCID: 0000-0002-2353-1774

zamanda lüks giyim sektörünün önemli bir parçası haline gelerek endüstriyel bir boyut kazanmıştır (Yurdakul, 1989:7).

Deri, tarihsel olarak kaydedilen en eski dönemlerden itibaren izlenen ve günümüze kadar süregelen sürekli bir evrim ve gelişim sürecine sahip olan önemli bir malzemedir. Tarih boyunca insanlığın en eski giysi malzemesi olarak kabul edilmiştir. Bu, deri'nin sağlamlığı, uzun ömürlülüğü, soğuk hava koşullarına karşı koruyucu özelliği, insan sağlığına uygunluğu, hafifliği, dayanıklılığı, estetik ve işlevselliği gibi bir dizi avantajı içermesi nedeniyle, her dönemde insan yaşamında önemli bir rol oynamıştır. Kaydedilen en eski deri eserlerin, M.Ö. 1300'lü yıllara kadar uzandığı bilinmektedir. İlk çağlardan günümüze kadar gelen süreçte teknoloji ve buna bağlı olarak üretim, form, sembolik değerler ve tasarımlar bakımından sürekli değişim/gelişim gösteren deri, dünyanın her yerinde tercih edilen ve moda döngüsünde karşımıza çıkan bir hammaddedir. İlkel insanların hayvan postlarına bürünerek korunduğu şekilden günümüzde artık lüks giyim içinde yer alan deri ürünler önemli bir sanayi dalı oluşturmaktadır. Deri, moda endüstrisinin önemli hammaddelerinden birisidir.

Tarihsel bir perspektiften bakıldığında, Güney Afrika'daki Sibudu Mağarası'ndaki arkeolojik çalışmalar sırasında 61.000 yıl öncesine tarihlenen bir kemik iğne keşfedilmiştir. Benzer şekilde, Fransa'da Taş Devri'nden kalma mağaralarda yaklaşık 20 bin yıl önce kullanıldığı tahmin edilen kemik iğneler bulunmuştur. Ayrıca, Denisova Mağarası'nda keşfedilen ve yaklaşık olarak 50.000 yıl öncesine tarihlenen kuş kemiklerinden yapılmış başka bir iğne daha önemli arkeolojik buluntular arasında yer almaktadır. Eski dönemlerde iplik ve kumaş üretimi olmadığı için kemik iğnelerin ana kullanım alanı, hayvan derilerini birbirlerine tutturmakta (Bölükbaşolu, 2019: 38). Antik çağlarda, Anadolu, deri üretimi için önemli bir merkez olarak bilinirken, Hitit İmparatorluğu M.Ö. 1000-1200 yılları arasında büyük bir gelişme yaşadı ve alüminyum ile deri tabaklama sanatı büyük ilerleme kaydetti. M.Ö. 1650 yıllarında Girit adasının kazılarında bulunan fil derisinden yapılmış giysiler, bitkisel tabaklamanın Anadolu'dan Girit'e ve Yunanlılara yayıldığını göstermektedir. Daha sonra, Romalılar deri giyim ve sandaletleri toplum hayatında önemli bir yere sahip olarak kullanmışlardır (Arğılı, 2011: 24).

Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında İkinci Dünya Savaşı'nda, askeri personellerin kullandığı deri ceketler, 1940'lı yıllarda Kaliforniya'da terör estiren motor çeteleri tarafından benimsenmiştir. Bununla birlikte "The Wild One" isimli filmde çete üyelerinin deri ceket giymesi ve toplumsal güçlere savaş açan erkek simgesi haline gelmesi deri ceket ve diğer deri ürünlerin isyancı bir duruşu ifade ettiği fikri yaygınlaşmıştır. Bununla birlikte sokak kültürleri ve alt kültürler tarafından deri ve deri ürünler benimsenmiş ve bir ifade biçimi haline gelmiştir.

Derinin sağlam malzeme yapısı nedeniyle ilk olarak işlevsel ürünlerde kullanımı tercih edilmiştir. İlerleyen zamanlarda deri ürünlere estetik değerler kazandırılmıştır. Estetik değerler içinde insanoğlunun deriyi işleyebilmesi, daha uzun süre kullanabilmesi ve deriye biçim kazandırabilmesi yer almaktadır. Deri ürünlerin bu şekilde kullanılabilme özelliği kazandıran etkenlerin temelinde tabaklamanın öğrenilmesi yatmaktadır (Kula, 2006: 6).

Deri, toplumların değişen yaşam koşullarına bağlı olarak tasarım, biçim, üretim ve sembolik anlam açısından büyük farklılıklara sahip olmuştur. Dünyanın birçok yerinde gerçekleşen sosyo-kültürel olaylar, gelişen teknoloji ve iletişim koşulları deri giysileri, moda olgusuna dahil etmiştir. Farklı coğrafyalarda meydana gelen sosyo-kültürel dönüşümler, teknolojik gelişmeler ve iletişim altyapısındaki değişiklikler, deri giyimlerin moda kavramı içerisindeki rolünü belirgin bir şekilde etkilemiştir.

Zamanla deri, farklı alanlarda çeşitli etkileşimleri sayesinde çok daha geniş biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle de farklı ideolojik görüşleri yansıtan düşüncelerin bir sembolü olarak kullanılmaya başlanması giysilerde kendini göstermiştir. Derinin bu şekilde sunulmasında medya-iletişim kaynaklarının gelişmesinin büyük bir önemi vardır. Deri giyim, tarih boyunca farklı dönemlerde ve kültürlerde kullanılmıştır. Özellikle Orta Çağ'da zırh yapımında ve soyluların giyiminde deri kullanımı oldukça yaygındı. Deri giyim, ayrıca 1950'lerde ve 1960'larda özellikle gençlik kültürü ve rock 'n' roll müziği ile ilişkilendirilmiş olsa da, deri giyim tarihçesi çok daha eskilere dayanmaktadır. 1960'lı yıllarda ise İtalyan moda tasarımcıları yeni arayışlar içine girmişler ve deri üretimi yapan firmaları yönlendirerek giysilerde kullanımı rahat olan deriler üretilmesini sağlamışlardır. Bu sayede deri, dünya moda sektöründe yerini sağlamlaştırmıştır (Kula, 2006: 6-7).

"Toplumlarda farklı zaman dilimlerinde ortaya çıkan giyim tarzlarının ifadesi olarak tanımlanan moda, bu zamana kadar yaşadığı değişim, gelişim, olgu ve olaylarla belirli bir tarihe sahip olmuştur" (Koç ve Özgören Solak, 2019: 1112). "Geçen zaman dilimi hangi dönem olursa olsun değişim ile temellenen bu olgu, tarzların değişimi ve çeşitliliği ile varlığını sürdürmüştür ve sürdürmektedir" (Kawamura, 2016: 22). Moda tarihi, giyim tarzlarının trend (eğilim), siyasi, ekonomi, coğrafi ve kültürel etkenler tarafından etkilenmesi sonucuyla şekillenmektedir. Bununla beraber, birey ve toplum arasında bir iletişim aracı olan moda ile birlikte günün şartları ve bireylerin yenilik arayışları doğrultusunda moda tarihi oluşmaktadır (Ercivan ve Meydan, 2007: 76).

Waquet ve Laporte'ye (2011: 7) göre "günümüzde moda, öncelikle bir hareket olarak anlaşılmaktadır. Bir moda doğar, büyür, yaygınlaşır ve söner. Bir zamanlar hayranlık duyulan, taklit edilen, yükseltelen, yaygınlaştırılan şey,

günün birinde modası geçmiş olur. Bir moda ancak bir diğeri tarafından yok edilir, yeni bir başkası tarafından ortadan kaldırılır, o da yerini ardından gelene ve sonuncu olmayana bırakır.”

Moda 17. yüzyıl sonunda bir üslup ve tarz olarak bilinmekteydi. Çağımızın deyişleriyle ise “varoluş biçimi, yaşam ve giyim kuşam üslubu, tarzı” olarak kayıtlarda yer almaktadır. Yine de o dönemden itibaren “herkesin başkalarının modasını izlediği izlenimi içindeyiz, böylece olması gerekenin giyilmesi, değer verilmesi, dinlenmesi, söylenmesi gerekenin en yenisi, en yenilikçisi, en normal olarak liderlerin kabul ettiğini giyen, yapan, okuyan, dinleyen, değer veren, söyleyen kadın ya da erkek moda olur.” Bir renk, bir kumaş, bir giysi biçimi, bir dekorasyon motifi kısacası her şey moda olabilmektedir (Waquet ve Laporte, 2011: 8).

Moda, toplum içindeki çeşitli grupların sembollerini yansıtan giyim tarzlarıyla yakından ilişkilendirilir. Cinsiyet, yaş, etnik köken ve dini inanç gibi farklı faktörler, zaman içinde değişen sosyal akımlarla birlikte moda anlayışını şekillendirir ve bu giyim tarzları, toplumsal mesajların güçlü bir şekilde ifadesini sağlar (Davis 1997).

Bununla birlikte, Barthes’e (2015: 31) göre “günümüzde moda terimi genellikle yalnızca sunumundaki yeniliği ve daha genel olarak da giysi sunumundaki giysi yaratıcılığını, kreasyonu ve tekstil dünyasını belirtmektedir. Bu anlam içerisinde moda bir yandan biçim, malzeme ve renkleri, diğer yandan konum, meşguliyet, durum ve mizaçları; daha basit olarak ifade edersek, bir yandan giysileri ve tarzları, diğer yana dünyayı sonsuzca düzenleyen bu bileşimin varyasyonlarıdır.

Giyimin özelliklerinden biri de kimliği ifade etmesidir. Bu özelliği sayesinde giyim, kendini ifade etme yolları arayan gençlik alt kültürleri için önemli bir kaynak olmuştur. Giysiler, zaman içinde uzun bir dönem boyunca bireylerin toplumsal kimliklerini iletmiştir. Ancak toplumsal kimlik tanımlamalarına karşı olan gençlik alt kültürlerince yakın geçmişte başkaldırının göstergesel bir alanı olarak kullanılmıştır. Kendilerini ifade etmelerinin meşru yolları kapalı olan alt kültürler, giyimin anlamları iletme gücünü kullanarak müziklerindeki şarkı sözleri gibi, giysilerine kendilerine dair anlamlar yüklemiştir (Hoskins, 2013).

Bu çalışmada, moda tarihi içerisindeki çeşitli müzik türlerinin ortaya çıkışını ve etkileri incelenmiş, bu müzik gruplarının tercih ettikleri deri giyim tarzlarını detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bununla birlikte çalışmada, müziğin toplumsal etkilerini ve Sweet (glam & rock), Ramones (punk) ve Nirvana (grunge) müzik gruplarının tercih ettikleri deri giyim tarzlarının tarihsel ve kültürel bağlam içerisinde detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu analiz, deri giyim tercihlerinin toplumsal ve kültürel ifadeleri üzerindeki etkilerini ve bu müzik gruplarının icra ettiği müziğin bir moda beyanı olarak nasıl kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Glam & Rock Modası

1970’lerde Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde sert ekonomik koşulların hüküm sürdüğü dönemlerde, ekonomik buhranlara karşı çeşitli kültürel akımlar ortaya çıkmıştır. Bu dönemde İngiltere’de, ekonomik krize karşı bir tepki olarak “glam & rock” hareketi yükselmiş ve eksantrik, teatral giysilerle tanımlanan bir moda olmuştur (Fogg, 2014: 406). Glam & Rock, özellikle 1970’lerde erkeklerin kadınlar gibi giyinme özgürlüğünü benimsemelerine olanak tanımış, parlak takım elbiseler, deri giyim, makyaj ve topuklu ayakkabılar gibi öğelerle 20. yüzyılın modasının geleneksel maskülen kavramlarına meydan okuduğu dönemi temsil etmiştir (Worsley, 2018: 159).

Glam tarzı, Amerikan rock-and-roll ile abartılı İngiliz etkileşiminin bir ürünü olarak kabul edilmektedir. 1970’lerin teatral ve göz alıcı atmosferi, bu tarzın öne çıkmasını sağlamış ve 1990’ların Hippi tarzıyla karşıtlık oluşturmuştur. Glam tarzı, önceki dönemlerin gösterişsiz giyimine karşı bir tepki olarak ortaya çıkmıştır ve 1930’ların Hollywood filmleri ile bilim kurgu unsurlarından ilham almıştır (Worsley, 2018: 159). Giyim, bu tarzın vazgeçilmez bir parçasıydı ve tüylü otrişler, parlak makyajlar, pullu ceketler ve saten pantolonlar gibi unsurlar, bu tarzın diğer kültürlerden ayrılan çarpıcı görünümünü yaratmıştır (Mackenzie, 2017, s. 98).

Glam, 1970’lerin başı ve ortasında olgunlaşan bir modayı yansıtmaktadır ve bu tarz, müziğin yanı sıra platform ayakkabılar, saten ve ipekten İspanyol paça pantolonlar, tek parça parlak giysiler, boyalı aslan yelesi saçlar, yüksek platform çizmeler, desenli tulumlar, vücut ve yüz boyaları gibi renkli ve aşırı giyim unsurlarıyla karakterize edilmiştir (Ambrose ve Harris, 2019: 122; Fogg, 2014: 406).

Giysi aracılığıyla ifade edilen geleneksel cinsiyet rollerine karşı, androjenik görünümleri benimseyen bireyler bu konuda tepki göstermişlerdir. Aslında, kıyafetlerde cinsiyetlerin birbirini taklit etmesi veya androjen bir tarz benimsemek, 18. yüzyılın ortalarına kadar aristokrat erkekler arasında gözlemlenmiştir. Bu dönemde, krallar, dükler ve kontlar gibi aristokrat erkekler, kadınlara kıyasla daha gösterişli mücevherler kullanmış, canlı renkler ve kumaşlar tercih etmiştir. Ancak Victoria döneminde erkekler iş, meslek, geçim sorumluluğu verilmiş bununla birlikte erkek kıyafetlerine sade ve ağırbaşlı olma kuralı getirilmiştir. Bunun sonucu olarak erkekler, kadınsılığı çağrıştıran kıyafetlere yönelik hassasiyet göstermeye başlamışlardır. Sanayi devriminden sonra bu durum daha da kemikleşmiş, giyimde cinsiyet kodu bir tabu haline gelmiştir (Davis, 1997).

Toplumsal cinsiyet rollerinin giyim kodlarıyla belirgin bir şekilde ayrıldığı modern çağda, Glam & rock, geleneksel erkek ve kadın giyim normlarına uymak istemeyen gençler için makyaj ve renkli saçlar gibi unsurlarla yeni ve özgün

bir cinsel kimlik ifadesi sunmuştur. Bu moda, daha önce diğer gençlik alt kültürleri tarafından bastırılan veya görmezden gelinen cinsel kimlik sorunlarına dikkat çekmiştir (Hebdige, 2004).

Punk Modası

1970 yılının İngiltere'sinin karışık ekonomisiyle gelen işsizliğin gençlere getirdiği huzursuzluk onları punk modasının doğmasına itmiştir (Worsley, 2018: 166). Punk fenomeni 1976 yılında Londra'da ortaya çıkmıştır. Bu hareketin temelinde basit, gürültülü ve agresif müziğin giyim ve dış görüşüne yönelik sarsıcı bir etkiyle bir araya gelmiş bir yaklaşım vardır (Fogg, 2014: 416). Punklar deri, lastik ve PVC giymişlerdir. Kıyafetleri genellikle yırtılmış, boyanmış, zımbalanmış, çengelli iğne ve zincirlerle donatılmışken, saçları genellikle parlak, suni renklere boyanmış sivri uçlu olarak kabartılıyordu (Worsley, 2018: 166).

Tasarımcı Vivienne Westwood ve müzik firması sahibi Malcolm McLaren, İngiliz toplumunun işçi sınıfı üzerinde yarattığı hayal kırıklığını fırsata çevirmişlerdir. Yeni ortaya çıkan bir sokak tarzının öğelerini punk müzikle ilişkili ve oldukça isyankâr bir kostümle ifade etmişlerdir. "Bu kostüm son yirmi yılda evrilen giysilerin siyah deri motosiklet ceketleri, tişört ve blucin görsel diline dayanır. Küpe ve yüz süslemeleri olarak kullanılan çengelli iğneler, çoğunlukla parlak ve doğal olmayan renklerde özgün bir saç şekli, çivili kemerler ve ceketler, yırtık ya da şekli bozulmuş blucinler gibi yeni öğeleri bünyesinde barındırmaktadır" (Nordquist, 1991). Punkların bu tarz giyimi saldırganlık ve anarşi unsurlarını içerdiğini göstermektedir (Fischel vd., 2013: 390).

Grunge Modası

Grunge kelimesinin kökeni, 1960'larda kirliliğe gelen anlamına gelen *grungy* kelimesinden doğmuştur. Punk ve hippie karışımı bir alt kültür olarak doğan grunge moda üzerinde kendi takipçilerinden daha büyük bir etkiye sahip olmuştur. Grunge stili, moda karşıtıydı ve günlük giyime yönelikti. Genellikle çok büyük veya çok küçük, nadiren tam oturan, uyumsuz kat kat kıyafetlerden oluşan pejmürde bir görünümünden oluşmaktadır. Grunge modasının yaygınlaşmasında stil ikonu "Nirvana'nın Kurt Cobain" en etkili isim olarak bilinmektedir (Worsley, 2018: 197).

1980'lerdeki glam ve metal topluluklarının abartılı görünümünün tamamıyla zıttı olarak ortaya çıkmışlardır. Punk estetiğinden etkilenen bu grupların belirleyici giyim özellikleri hırpani şekilde olan kıyafetlerden oluşmaktaydı. Grunge gruplarının genelde tercih ettiği giyim parçalarını ise converse spor ayakkabı, ekose gömlek, eskimiş blucin, hırpani biçimde ikinci el bir kazak, bot gibi mümkün olduğu kadar ucuza satın alınabilecek günlük kıyafetler oluşturmaktadır. Tüm dünyadaki pek çok genç, popüler kültürün normlarına basit bir şekilde karşı duran bu stili benimsemiş, geleneksel rock and roll 'un gösterişi bu dönemde ortadan kalkmıştır. Giyimle ilgili bu yepyeni anlayış, moda endüstrinin grunge modasını öne çıkarmasına olanak vermiştir (Akyol, 2007: 30).

Grunge modası; müziği, felsefesi ve giyim stili bakımından bir bütün olarak görülmektedir. Müzikal açıdan ve davranışsal olarak, grunge akımı öncelikle heavy metal, punk ve alternatif müziğin belirli çağdaş türevlerine dayanmış olduğu söylenmektedir. 1980'lerin ortalarına gelindiğinde, heavy metal müziği çeşitli alt türlere bölünmüştü. Bu alt türlerden biri, saç metal olarak da bilinirmiş (aynı zamanda pop veya hafif metal olarak anılır). Bu akımın temsilcileri genellikle görsel olarak son derece tiyatraldiler; büyük saçlar, aşırı makyaj ve gösterişli deri kıyafetler giymişlerdir. Müzikal olarak, diğer metal türlerine göre daha fazla melodiye dayanmalarına rağmen, metal müziğin temel özelliklerinden olan virtüöz gitar performansları gibi öğeleri bünyelerinde barındırmışlardır. (Strong, 2016: 17).

1993 bahar/yaz koleksiyonlarında grunge tarzını benimseyen tasarımcılar, özellikle Anna Sui gibi isimler tarafından hızla kabul görmüştür. Örnek olarak, 1992 yılında Marc Jacobs, Perry Ellis için grunge tarzını temsil eden iş botları, oduncu gömlekler ve kaşmir termallerle kombinlenen ipek elbiselerden oluşan bir koleksiyon sunmuştur. Ayrıca, Christian Lacroix, Donna Karan, Ralph Lauren ve Karl Lagerfeld gibi ünlü tasarımcılar da kendi tasarımlarında grunge tarzını yorumlamışlardır (Worsley, 2018: 197).

Giysiler, insanların kimliklerini ve duygusal ifadelerini yansıtan giyim tarzları aracılığıyla anlamlandırılmaktadır. (Balcı, 2018: 53). Bu anlamda giysi, kişilerin ifade biçimlerinden biri olan giyim tarzlarıyla ilişkilendirilerek kişilerin tarzlarına dair anlam ve açıklama sunmaktadır.

Glam & rock, punk ve grunge müzik türlerine özgü giyim tarzlarının, zaman zaman protesto ve kimlik belirleme amacı taşıdığı gözlemlenebilir. Bu müzik türünü benimseyen gruplar, giyim tarzlarına bağlı kalarak sıklıkla toplumları tarafından müziği yansıtan terimlerle etiketlenirler. Her müzik akımının kendine özgü moda anlayışı oluşması, müzik ve moda arasında yakın bir ilişkinin varlığını işaret eder (Koca ve Koç, 2010: 39).

Bu araştırma, deri ve deri ürünlerinin alt kültürlerin giyim tarzları içinde nasıl belirleyici bir rol oynadığını incelemekte ve bu bağlamda moda tarihi içinde deri giyim konusunda önemli bir rol oynamış glam & rock, punk ve grunge müzik türlerini benimseyen grupların giyim tarzlarına odaklanmaktadır. Bu çalışma, deri giyim ile alt kültürler arasındaki ilişkinin daha derinlemesine anlaşılmasını amaçlayarak, bu etkileşimin moda dünyasına nasıl katkıda bulunduğunu açıklığa kavuşturmayı hedeflemektedir.

YÖNTEM

Bu araştırma, 1960-1980 yılları arasında, Avrupa ve Amerika’da ortaya çıkmış gençlik alt kültürlerinin deri giyime olan etkilerini belirlemek için tarama modeli kullanılan betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın temel amacı, Sweet adlı glam & rock müzik grubu, Ramones adlı punk müzik grubu ve Nirvana adlı grunge müzik grubunun deri giyimlerini görsel olarak detaylı bir şekilde analiz etmek ve bu giyim tarzlarının müzikle birlikte nasıl bir kültürel ifade biçimi oluşturduğunu ve nasıl evrildiğini incelemektir.

Araştırmanın kapsamına dahil edilmek istenen dönemi belirlemek amacıyla, moda tarihi içerisinde ortaya çıkan müzik grupları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Deri giyimi, gençlik alt kültürlerinin giyim tarzlarına en yoğun şekilde yansıttığı düşünülen müzik grupları özenle seçilmiştir. Araştırma kapsamında yer alacak giysi modellerinin ve giysi tamamlayıcıların belirlenmesinde ise, seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemi seçilmiştir. Bu yöntem, farklı grupları (müzik grupları) temsil eden alt kültürlerin giyimlerini dengeli ve temsilci bir şekilde incelememize olanak sağladığı için tercih edilmiştir. Araştırmanın örneklem grubu, Sweet (glam & rock), Ramones (punk) ve Nirvana (grunge) müzik gruplarını en iyi temsil edeceği düşünülen her biri üçer adet görselden oluşmaktadır. Bu bağlamda, görsel analiz, deri ve deri ürünlerinin teknik ve biçimsel özelliklerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Müzik gruplarına ait giysi formlarının ve tamamlayıcılarının incelemesi için bir tablo hazırlanmıştır. Bu tablo, giysiyi giyen kişiyi tanımlayıcı bilgilerin ve fotoğrafının yer aldığı bir bölümü içermekte olup aynı zamanda giysinin model özelliklerini, süsleme özelliklerini ve deri kumaşın kullanımını belirten ayrı bir bölümden oluşmaktadır. Ayrıca, müzik grubunun ideolojisini açıklayan bir bölüm de tablo içinde yer almaktadır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, örneklem grubunu oluşturan glam & rock, punk ve grunge müzik türlerine ait grupların giysi ve giysi tamamlayıcılarının özellikleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Bu gruplar tarafından kullanılan giyim öğelerinin teknik ve estetik özellikleri, tasarım detayları, süslemeleri ve deri kumaşın kullanım biçimleri detaylı bir biçimde analiz edilmiştir.

Tablo 1: Glam & Rock Modasında Kullanılan Deri Giysi ve Aksesuarlarının Teknik ve Biçimsel Özellikleri Görsel Analiz Tablosu

Müzik Türü ve Grubu	Müzik Grubunun İdeolojisi	
Glam & Rock (Sweet Müzik Grubu)	Kısırtıcı bir androjenliği tercih eden tarz, Amerikan rock-and-roll ritmi ile oldukça abartılı İngiliz şovmenliğinin karışımı olarak tanımlanmaktadır. Glamlar, gençlere özgü teatrallığı, çift cinsiyetliliği ve göz alıcılığı benimsemişlerdir (Fogg, 2014: 406-407).	
Görsel 1-1a-1b-1c 	Giysi Türü	Tulum
	Sanatçı	Brian Connolly (Sweet grubu ana vokalist)
	Tarih	1970’ler
	Model Analizi	Bu giysi, erkek yakalı ve uzun kollu dar formlu bir tulumdan oluşmaktadır. Röver dönüşlü yakası, omuzlardan başlayarak kolların üzerine doğru genişlemekte ve ön ortası kısmında sonlanmaktadır. Tulum, kapanma işlemi yakanın sonlandığı noktadan başlayarak ön ortadan bir fermuar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Kol manşetleri, üçgen bir biçimde sonlanmakta ve çitçit ile kapatılmaktadır. Arka kol bölgesinde, dirseğe doğru uzanan bir yırtmaç yer almaktadır ki bu yırtmaç da bir fermuar ile açabilmektedir. Tulumun paça kısmı, İspanyol paça tarzında şekillendirilmiştir. Ayrıca paçanın ucunda yaka, manşet ve kemerle aynı renklere sahip biye ve şerit yer almaktadır.
	Süsleme Özellikleri	Tulumun tasarımında, erkek yakası, kemer ve manşetlerin yanı sıra pantolon paçasının alt kısmında altın rengi biyeler bulunmaktadır. Ayrıca belde kemer kullanılmıştır. Bu süslemelerde, fermuarlarla uyumlu bir renk paleti tercih edilmiş, bu da giysinin genel bütünlüğünü vurgulamıştır. Buna ek olarak kullanılan haç biçimli kolyenin renkleri, tulumun renk düzeni ile uyumlu bir şekilde seçilmiş ve bu, giysinin genel görünümünün tutarlı ve uyumlu olmasını sağlamaktadır.
	Deri Kullanım Özellikleri ve Renk	Tulumun yakası, kemeri ve pantolon ucundaki şerit siyah parlak deriden, tulum ise parlak kırmızı renkte deriden tasarlanmıştır.
Kaynak: (Gale, 1973)		

Kaynak: (Popoff, 2014)

Görsel 2-2a

Kaynak : (Easlea, 2018)

Görsel 3:3a-3b-3c-3d

Giysi Türü	Ceket ve pantolon
Sanatçı	Mick Tucker (Davulcu ve vokalist)
Tarih	1970'ler
Model Analizi	Bu giysi modeli, bedene oturan bir ceket ve pantolondan oluşmaktadır. Erkek yakalı deri ceket, uzun kollu olup ve ön ortasından fermuarla açılıp kapanmaktadır. Ceketin bel hattındaki kavis beli öne karacak biçimindedir. Ceketin etek ucu, ön ortasında kavisli bir şekilde sonlanmaktadır. Pantolon modeli ise kalçadan diz hattına kadar bedene oturtulmuş olup diz hattından bileğe normal kesimdedir.
Süsleme Özellikleri	Deri ceketin omuzdan başlayıp ön yaka hattında sonlanan zincirlerle süslemeler bulunmaktadır. Bu zincirler, üç sıra halinde ön bedenin üzerinde yer alır ve dekoratif bir amaç taşır. Ayrıca, kol bölümünde omuzdan başlayan üç sıra zincir de bulunmaktadır. Bu zincirler, ceketin yapısına kavisli bir vurgu ekleyerek dikkat çekmektedir. Ceketin kol altında beyaz bir şerit de yer almaktadır. Pantolon ise yanlarda önden ve arkadan bedene doğru kavis oluşturan iki zincirle süslenmiştir.
Deri Kullanım Özellikleri ve Renk	Ceket ve pantolon siyah parlak deri ile tasarlanmıştır.
Giysi Türü	Ceket, Pantolon ve Tulum
Sanatçı	3a : Mick Tucker (Davulcu ve vokalist) 3b: Brian Connolly (Ana vokalist) 3c: Andy Scott (Gitarist ve vokalist) 3d. Steve Priest (Bas gitarist ve vokalist)
Tarih	1970'ler
Model Analizi	3a görselindeki giysi modeli, vücuda tam olarak oturan bir ceket ve boru kesim pantolondan oluşmaktadır. Erkek yakalı deri ceket, uzun kollu olup ön kısmında fermuarla açılıp kapanabilmektedir. Ön bedende omuzdan başlayıp kemerde biten bir kup ve kupun her iki yanında nervür dikişleri yer almaktadır. Deri ceket, bel ve kalça arasında sonlanmaktadır. Ceketin etek ucunda bir kemer yer almaktadır. Ceket kol ortasında nervür dikişi, bu dikişlerin hemen yanında kup dikişleri yer almaktadır. Kup dikişlerinin yanında omuzun biraz aşağısından başlayan etek ucuna kadar inen nervür dikişleri yer almaktadır. Kol ortasının her iki yanında kuplar dirsekten sonra fermuarla ile açılıp kapanmaktadır. Pantolon modeli ise kalçadan başlayıp diz hattına kadar vücuda oturur ve diz hattından aşağı doğru normal bir kesime sahiptir. Ayrıca pantolon diz hattının biraz yukarısında enine kup yer almaktadır.

Kaynak : (Glamrock the sweet, 1973)

	<p>3b görselindeki giysi modeli, vücuda tam olarak oturan, uzun kollu ve fermuarla açılıp kapanabilen bir tulum modelini temsil etmektedir. Tulumun üst bedeninde omuzdan başlayıp bel hattına kadar devam eden bir kup yer almaktadır. Tulum, hakim bir yakaya sahiptir. Kol ortası dikişle biçimde olup dirsek hattından itibaren fermuar yardımıyla açılıp kapanabilen bir şekilde tasarlanmıştır.</p> <p>3c görselindeki giysi modeli, vücuda oturan, sıfır kollu ve fermuarla açılıp kapanabilen bir yelek ve pantolondan oluşmaktadır. Yelek erkek yaka formuna sahip olduğu gözlemlenmektedir. Yeleğin ön bedeninde omuzdan başlayıp etek ucuna kadar inen kup yer almaktadır. Pantolon kalçadan başlayıp diz hattına kadar bedene oturur ve diz hattından aşağı doğru İspanyol paça kesimine sahiptir. Ayrıca pantolon diz hattının biraz yukarısında enine kup yer almaktadır.</p> <p>3d görselindeki giysi modeli, vücuda tam olarak oturan, sıfır kollu, geniş V yakalı bir tasarımı yansıtmaktadır. Tulum üs bedende bel pensi yer almaktadır. Tulumun pantolon bölümü diz hattının altında sonlanmaktadır. Modelin kapanması, üst bedende bağcıklar ile, bel hattından itibaren ise fermuar yardımıyla sağlanmaktadır. Ön bedende, ön kısımda omuzlardan başlayan bağcıklar, etek ucuna doğru açıklık yaratmak amacıyla sonlanmıştır. Benzer şekilde, tulumun üst bedeninde yan dikişlerden başlayıp pantolonun etek ucuna kadar uzanan bağcıklarla pencereler oluşturulmuştur. Yan dikişte yer alan bağcıklar pantolon ön ve arka bedeninin birleşmesini de sağlamaktadır.</p>
	<p>Süsleme Özellikleri</p> <p>3a görselindeki giysi modelinde erkek yakasının klapa kısmı parlak saten kumaş üzerine sağ bedende “M” harfi sol bedende “59” sayısı ile bezenmiştir. Pantolonun her iki yanında verev biçimde fermuar yer almaktadır. Ayrıca, bu fermuarların üst ve alt kısımları üçgen şeklinde metal detaylarla süslenmiştir. Ön beden kup ’unun üzerinde ve üst kolda yıldız ve yuvarlak şekillerde metal zimbalar yer almaktadır. Ön beden ve kol nervür dikişleri ile yaka ve kemer spor dikişlerle süslenmiştir.</p> <p>3b görselindeki tulum modeli bir zincir kolye ve kemer ile tamamlanmıştır. Hakim yaka ve kuplar spor dikişlerle süslenmiştir.</p> <p>3c görselindeki yelek ve pantolon modelinin kup yerleri spor dikişlerle süslenmiştir. Model iki farklı modelde kolye ile tamamlanmıştır.</p> <p>3d görselindeki tulum modelinde ön ortasında yan dikişlerde kullanılan bağcıklar modeli tamamlar biçimde süslenmiştir. Ayrıca modelin ağ ve kol uyuntusu spor dikişler ile süslenmiştir.</p>
	<p>Deri Kullanım Özellikleri ve Renk</p> <p>3a görselindeki ceket ve pantolon modelinde turkuaz renkte parlak deri kullanılmıştır.</p> <p>3b görselindeki tulumda siyah parlak bir deri kullanılmıştır.</p> <p>3c görselindeki yelek ve pantolonda siyah parlak bir deri kullanılmıştır.</p> <p>3d görselindeki tulumda siyah parlak bir deri kullanılmıştır.</p>

Sweet, 1970’lerin başında İngiltere’den çıkıp popülerlik kazanmış bir glam & rock grubudur. Grup, seslerini ve performanslarını gösterişli kıyafetlerle ve sahne enerjisiyle birleştirerek dikkat çekici bir tarz oluşturmuştu. Şarkıları, eğlenceli ve canlı melodilerle tanınırdı ve sahne performansları da bu enerjiyi dinleyicilere aktarırdı. Özellikle “Ballroom Blitz” ve “Fox on the Run” gibi şarkılarıyla tanınıyorlardı. Glam & rock döneminde, Sweet, hem müzikleri hem de sahne şovlarıyla dikkat çekici bir grup olarak öne çıkmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde, görsel 1’de 1970’lerin başında İngiltere’de ortaya çıkıp popülerlik kazanmış Glam & Rock müzik türünü benimseyen Sweet grubunun ana vokalisti Brian Connolly görülmektedir. Brian Connolly, Sweet’in en önemli ve tanınmış üyelerinden biri olmuştur. Güçlü ve karakteristik sesiyle, grup için temel bir vokal kimliği oluşturmuş ve onları 1970’lerin popüler glam & rock gruplarından biri haline getirmiştir. Connolly’in sahnede giydiği erkek yakalı uzun kollu ve İspanyol paça bir tulum görülmektedir. Tulumun kapanması ön ortasından fermuar ile sağlanmaktadır. Tulumun yakası, manşetleri, pantolon paçası ve kemeri altın rengi biyelerle süslenmiştir. Tulumun genel tasarımı siyah parlak deriden tasarlanmıştır. Tulumun ayrıntılarında yer alan deri ise (yakası, kemeri manşetleri ve paçadaki şerit) siyah parlak deriden tasarlanmıştır. Tulumun süsleme özellikleri incelendiğinde erkek yaka, kemer, manşet ve paçalarda altın rengi biyeler yer almaktadır. Bu süslemelerin haç şeklinde kolye ile bütünlük sağladığı düşünülmektedir.

Görsel 2’de Sweet’in bateristi olarak bilinen Mick Tucker görülmektedir. Tucker, grupla birlikte çalışırken özellikle dikkat çeken bir davul performansı sergilemiş ve Sweet’in karakteristik sesini oluşturan önemli unsurlardan biriydi. Mick Tucker’ın sahnedeki giyimi detaylı bir incelemeye tabi tutulduğunda, ceketin erkek yakalı, uzun kollu ve ön ortasından fermuarla açılıp kapanabilen bir model olduğu görülmektedir. Ceketin şekli, bel kıvrımını ön plana çıkarmak amacıyla tasarlanmıştır. Pantolon ise cekete benzer bir formda olup, kalça kısmında kıvrımı öne çıkaracak şekilde dar kesimliken, diz hattından sonra genişlemektedir. Her iki giysi de bedene tam oturacak biçimde tasarlanmıştır ve bu da bütünlük algısı oluşturmaktadır. Giysilerin süslemelerine baktığımızda, ceket ve pantolonda zincir detayları bulunmaktadır. Cekte, önde ve kol kısımlarında; pantolonda ise yan taraflarda kullanılmıştır.

Ayrıca, her iki giysideki süslemelerin bütünlüğü de dikkat çekicidir. Deri kullanımına dair incelenen özellikler doğrultusunda, her iki giysi de siyah parlak deriden tasarlanmıştır.

Üçüncü görseldeki Sweet grubu üyelerinin giysilerini incelediğimizde, 3a görselinde Mick Tucker'ın giydiği ceket ve pantolonun oldukça dar kesimli olduğu gözlemlenmektedir. Ceket, nervür dikişleri ile süslenmiştir ve pantolonda fermuarların süs amacıyla kullanıldığı düşünülmektedir. Kıyafetin dekoratif özellikleri arasında, yakanın parlak saten kumaşla kaplanması ve üzerinde "M" harfi ve "59" sayısının işlenmiş olması dikkat çekmektedir. Sanatçılar genellikle sahnede giysilerinde veya aksesuarlarında kendileri için anlamlı olan rakamları veya sembolleri tercih edebilirler. Ceket modelinde zımbalar da bulunmaktadır ve belirli kısımlar spor dikişlerle süslenmiştir. Ceket ve pantolon tasarımında turkuaz renkte parlak deri kullanılmıştır.

Görsel 3b'de, Sweet grubunun öncü vokallerinden olan İngiliz şarkıcı Brian Connolly'ye ait bir tulum modeli görülmektedir. Tulumun dar kesimli ve hakim yakalı bir tasarıma sahip olduğu gözlemlenmektedir. Model, önde yer alan fermuarla açılıp kapanabilmektedir. Tulum, zincir kolye ve kemer gibi süsleme unsurlarıyla dikkat çekmektedir. Ayrıca, modelde spor dikiş detayları bulunmaktadır. Tulum modeli, siyah parlak deriden üretilmiştir.

Görsel 3c'de İngiliz rock grubu Sweet'in gitaristi ve şarkıcısı Andy Scott görülmektedir. Grubun en tanınmış üyelerinden biridir. Andy Scott, grup üyelerinden biri olarak Sweet'in başarısında önemli bir rol oynamıştır. Andy Scott, grupla birlikte birçok hit şarkıya imza atmış ve Sweet'in karakteristik sesine gitarıyla katkıda bulunmuştur. Andy Scott'a ait olan yelek ve pantolon modeli, belirgin şekilde dar kesimli bir tarza sahiptir. Yelek, erkek yakalıdır ve üzerinde spor dikişlerle süsleme yapıldığı görülmektedir. Özellikle iki farklı kolyenin kullanımı dikkat çekmektedir. Her iki giysi de siyah parlak deriden üretilmiştir.

Görsel 3d'de, İngiliz müzisyen ve Sweet adlı glam & rock grubunun bas gitaristi olarak tanınan Steve Priest görülmektedir. Priest, Sweet'in en bilinen şarkılarından bazılarının yanı sıra grupla 1970'lerin başından itibaren popülerlik kazanmıştır. Priest, Sweet'in etkileyici sahne performansları ve müziğiyle tanınan önemli bir figürdür. Steve Priest'in giydiği tulum, dar bir kalıba sahiptir ve dikkat çekici olarak tasarlanmıştır. Tulum, geniş bir "V" yakaya sahip olup, kolsuz bir tarzda üretilmiştir ki bu özellik tulumun çekiciliğini artırmaktadır. Tasarım, bağcıklar ve pantolon kesiminde fermuar kullanımı ile tamamlanmıştır. Üst beden ve pantolonun yan dikişlerindeki bağcıklar, modelin çekiciliğini artırarak çekici bir hava oluşturmuştur. Ayrıca, tulumun bazı kısımları spor dikişlerle süslenmiştir. Bu tulum modeli, parlak siyah deriden üretilmiştir.

80'lerin rock müzisyenleri, 70'lerin gruplarına saygılarını sunarak ve glam & rock modasına farklı bir yaklaşım getirmişlerdir. Erkekler için büyük dağınık saçlar, cinsiyet bükücü kıyafetler, aşırı kalın makyaj, imza gitar riffleri, spandeks, metal çiviler-perçinler-zımbalar, sivri uçlar, eskitilmiş kotlar, zırhlar, platform ayakkabılar ve ayrıca kıyafetlerine hayvan baskıları eklemişlerdir. Glam & rock'ın bir diğer alt türü olan glam metal 'den, heavy metal ve saç metal yönüne doğru giden bir crossover ve farklı türlerin füzyonu zaman içinde görülmüştür (Marasigan, 2014).

Tablo 2: Punk Modasında Kullanılan Deri Giysi ve Aksesuarlarının Teknik ve Biçimsel Özellikleri Görsel Analiz Tablosu

Müzik Türü ve Grubu	Müzik Grubunun İdeolojisi		
Punk (Ramones Müzik Grubu)	Punk, bireylere müzik, giyim ve tavırları aracılığıyla isimlerini değiştirerek kendi kimliklerini oluşturma özgürlüğünü veren kendin yap estetiğini benimsemiştir. Bireysel ifade deneyimsellik ve en önemlisi öfke, kişisel kimliğin baştan yaratılmasına yönelik brikolaj yöntemli bu yaklaşımı şekillendiren temel prensiplerden. Punk felsefesinin ayrılmaz parçası ise antikonformist ve düzen karşıtı dünya görüşü olmasıydı (Mackenzie, 2017: 106)		
<p>Görsel 4-4a</p> <p>Kaynak: (Moody, 2001)</p>	Giysi Türü	Ceket	
	Sanatçı	Joey Ramone (Ramones grubu solisti)	
	Tarih	1974	
	Model Analizi	Görsel 4'teki ceket modeli, erkek yaka formuna sahiptir ve üst yakası alt yakasından daha kısadır. Ön sağ bedende omuzdan kemer hizasına kadar fermuarlı iki kup bulunmaktadır. Ön sol bedende ise bir yatay ve iki dikey fermuarlı cep mevcuttur. Ceketin alt ucu bir kemerle tamamlanmıştır ve bu kemer üzerinde köprüler bulunmaktadır. Ayrıca kemerin yan dikişte sonlandığı tokalı bir kemer daha yer almaktadır, bu kemerin tokası ile ceket kapanmaktadır. Takma kolda kullanılan iki adet enine kesik, biri ön kolda omuz ile dirsek arasında, diğeri ise arka kolda dirsek ile bilek arasında yer almaktadır. Ön kolun ucunda ise yukarıya doğru devam eden bir fermuar mevcuttur ki bu fermuar, kolda rahatlık sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Ceketin alt kısmında yine deri kumaş kullanılmıştır. Ceketin kapanması ön bedende yer alan fermuar ile sağlanmaktadır. Fermuar, erkek yakadan başlayıp kemer hizasına sonlanmakta ve giysinin kendine özgü kemerini çit çit ile tutturarak kapanmaktadır. Ceketin boyu bel ile kalça arasında bitmektedir.	
	Süsleme Özellikleri	Ceket modelindeki fermuarlar, özellikle kol uçlarında, sağ ön bedende ve ceplerde süsleme amacıyla kullanılmış görülmektedir. Ayrıca ek bir kemerin kullanımı, ceketin kesimine farklı bir görünüm kattığı izlenimini uyandırmaktadır. Ceketin yakası, kemer ve fermuar dikişleri bölümlerinde	

 <p>Kaynak: (Hutson, 1994)</p>		<p>spor dikişler tercih edilmiştir. Erkek yaka uçlarında zimbalar kullanılmıştır. Bu ceket modeli, parmakları gösteren eldivenlerle bir bütünlük oluşturduğu gözlenmiştir.</p>
<p>Görsel 5</p> <p>Kaynak: (Gorton, 2014)</p>	<p>Deri Kullanım Özellikleri ve Renk</p>	<p>Ceket ve eldiven siyah parlak deriden tasarlanmıştır.</p>
<p>Görsel 6-6a</p> 	<p>Giyisi Türü Sanatçı Tarih</p> <p>Model Analizi</p> <p>Süsleme Özellikleri</p> <p>Deri Kullanım Özellikleri ve Renk</p>	<p>Ceket</p> <p>Johnny Ramone (Ramonnes grubunun gitaristi)</p> <p>1970'ler</p> <p>Görsel 5'te tasvir edilen model, erkek yaka stilini benimsemiş, uzun kollu ve bel ile kalça hizasında sonlanan bir ceket olarak karşımıza çıkmaktadır. Omuz bölgesinde, apoletler yer almaktadır. Ceketin ön sol tarafında, göğüs bölgesinde diyagonal bir yerleşime sahip fermuarlı cep bulunurken, alt kısmında ise çitçit mekanizması ile kapanan bir cep kapağı yer almaktadır. Ceketin kapanışı fermuar ile sağlanmakta olup, bu fermuar sol tarafta alt yaka ucuna kadar uzanırken, sağ tarafta ise yaka altında son bulmaktadır. Bu tasarım, fermuarın çekilmesiyle yakanın tamamen kapanmasını mümkün kılmaktadır. Ayrıca, ceketin etek ucuna yakın bölgelerde, demir tokalı bir kemerin geçtiği köprüler bulunmakta ve bu kemer ceketin kapanışını desteklemektedir.</p> <p>Ceketin sol beden omuz bölgesinde konumlandırılan apolet, metal zimbalar ile detaylandırılmıştır. Karşıt olarak, sağ beden üzerindeki apolet, kola doğru uzanan bir zincir ile süslenmiş, estetik bir görünüm kazandırılmıştır. Ayrıca, alt yaka uçlarında da metal zimbaların kullanımı göze çarpmaktadır. Bu zimbalar arasında, özellikle "US" harflerinin yer aldığı bir rozet detayı dikkat çekicidir. Ceketin yakasında, fermuar bölümlerinde, kol ve etek uçlarında spor dikişler kullanılmıştır, bu da tasarıma hem fonksiyonel hem de estetik bir katkı sağlamaktadır.</p> <p>Ceket siyah parlak deriden tasarlanmıştır.</p> <p>Ceket</p> <p>Dee Dee Ramone</p> <p>1970'ler</p> <p>Görsel 6-6a'da tasvir edilen model, erkek yaka stilinde, uzun kollu ve bel ile kalça hizasında sonlanan bir ceket yer almaktadır. Omuz bölgesinde, apoletler yer almaktadır. Ceketin ön sol tarafında, göğüs bölgesinde diyagonal bir yerleşime sahip fermuarlı cep bulunurken, alt kısmında ise çitçit mekanizması ile kapanan bir cep kapağı yer almaktadır. Ceketin sağ bedeninde ise verev biçimde yerleştirilmiş fermuarlı bir cep daha mevcuttur. Ceketin kapanışı fermuar ile sağlanmakta olup, bu fermuar sol tarafta alt yaka ucuna kadar uzanırken, sağ tarafta ise yaka altında son bulmaktadır. Bu tasarım, fermuarın çekilmesiyle alt yakanın tamamen kapanmasını mümkün kılmaktadır. Ayrıca, ceketin etek ucuna yakın bölgelerde, demir tokalı bir kemerin geçtiği köprüler bulunmakta ve bu kemer ceketin kapanışını desteklemektedir.</p> <p>Ceketin sol beden omuz bölgesinde konumlandırılan apolette ceketle aynı kumaştan bir paça iliştilmiştir. Bu parçanın içinden geçen bir zincir detayı eklenmiştir. Üst yaka uçlarında ve sağ omuzdaki apolette ise farklı şekillerde metal zimbalar ile detaylandırılmıştır. Ayrıca, üst yaka alt yaka uçlarında da metal zimbaların kullanımı göze çarpmaktadır. Bu zimbalar arasında, özellikle "US" harflerinin yer aldığı bir rozet detayı dikkat çekicidir. Ceketin yakasında, fermuar bölümlerinde, kemerde, kol ve etek uçlarında spor dikişler kullanılmıştır.</p> <p>Ceket siyah parlak deriden tasarlanmıştır.</p>

Kaynak: (Ochs, 1976)

Tablo 2 incelendiğinde, Ramones grubu üyelerinin sahne kıyafetleri yer almaktadır. Ramones, 1970'lerin ortalarında New York'ta kurulmuş ve punk rock müziğin öncülerinden biri olarak kabul edilmektedir (Geist, 2023).

Görsel 4-4a'da Amerikalı müzisyen ve punk grubu Ramones'in önde gelen vokalisti Joey Ramone, asıl adıyla Jeffrey Ross Hyman görülmektedir. Joey Ramone'nin giydiği model, erkek yaka stilini benimsemiş bir deri ceketdir. Fermuar detayları ceketin birçok yerinde kullanılmıştır. Bunlardan bazıları süsleme amaçlı olup bazıları ise işlevsel amaç taşımaktadır. Yaka uçlarında metal zimbalar yer almaktadır. Punk müziği benimseyen gruplarda ceketler genellikle fermuarlı olup, bazen de düğme detaylarına sahiptir. Bu detaylar, ceketlere hafif bir endüstriyel görünüm kazandırdığını göstermektedir.

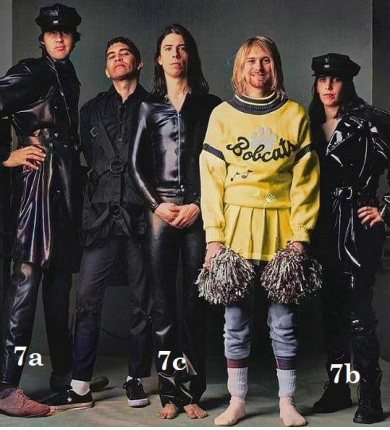
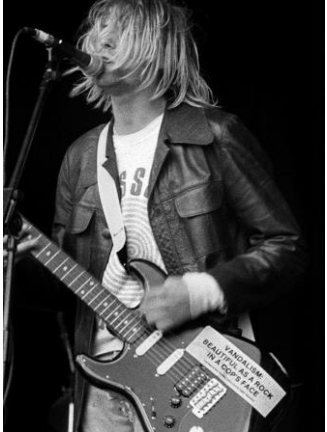

Görsel 5'te Amerikalı gitarist ve punk müziği grubu Ramones'in kurucu üyelerinden Johnny Ramone asıl adıyla John William Cummings görülmektedir. Johnny Ramone, grubun ana gitaristi olarak tanınır ve karakteristik hızlı, basit ve direkt gitar çalma stili ile punk rock müziğin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Johnny Ramone'nin giydiği model, erkek yaka stilini benimsemiş bir deri ceket olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ceketin erkek yaka tasarımı, üst ve alt uçlarının simetrik bir görünüm sergilemesi ile dikkat çekmektedir. Omuz bölgesinde, apoletlerin varlığı göze çarpmaktadır. Ceketin fermuar tasarımı kapanmasıyla birlikte yakının tamamen kapanmasını mümkün kılmaktadır. Ayrıca, kullanılan kemer ceketin kapanışı desteklemektedir. Punk tarzı ile özdeşleşmiş olan deri ceket, metal zimbalar, zincir detaylar ile süslenmiştir. Bu detaylar, ceketin genel tasarımını zenginleştiren unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır ve tasarımın incelikli bir şekilde ele alındığını göstermektedir.

Görsel 6-6a'da, Amerikalı müzisyen, şarkı yazarı ve punk rock grubu Ramones'in kurucu üyelerinden biri olan Dee Dee Ramone, asıl adıyla Douglas Glenn Colvin görülmektedir. Dee Dee, Ramones'in bas gitaristi olarak tanınır ve grubun birçok şarkısının yazarlığını üstlenmiştir. Ayrıca, grubun bazı şarkılarında vokal de yapmıştır. Dee Dee Ramone, Ramones'in karakteristik hızlı, basit ve direkt müzik tarzının gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Dee Dee Ramone'nin giydiği ceket modeli grubun diğer üyelerinin giydiği ceketlerle bütünlük oluşturmaktadır. Ceket modelinde erkek yaka stili seçilmekle birlikte süsleme özellikleri de aynı biçimde metal ve fermuar detaylar yer almaktadır.

Punk modası, deri ceketler, yelekler, pantolonlar ve etekler gibi giysilerle, bolca kullanılan fermuarlar ve yırtık tişörtlerle karakterize edilir. Bu tarz, geleneksel moda anlayışına meydan okuyan, rahatlık kavramına kasıtlı bir şekilde kaba bir selam gönderen bir tutum sergiler. Punk, toplumdan yabancılaşmış gençlerin ifade şekli olarak ortaya çıkmıştır ve bu gençlerin dünyaya, toplumsal normlara ve geleneksel estetik değerlere karşı duruşlarını yansıtır. Punk modası, sadece giyim tarzı olarak değil, aynı zamanda bir kültürel ve sosyal hareketin göstergesi olarak da önem taşır. Bu tarz, gençlerin özgürlük, isyan ve kendilerini ifade etme arzularını simgeler ve bu duyguları giyimleri aracılığıyla dışa vururlar. (Hudson, 2020).

Tablo 3: Grunge Modasında Kullanılan Deri Giysi ve Aksesuarlarının Teknik ve Biçimsel Özellikleri Görsel Analiz Tablosu

Müzik Türü ve Grubu	Müzik Grubunun İdeolojisi	
Grunge (Nirvana Müzik Grubu)	Grunge tarzı, parlaklıktan ve yapmacıklıktan uzak olmasıyla öne çıkar (Mackenzie, 2017: 118). Temelde moda karşıtı bir yaklaşımı benimser ve günlük giyinme tarzına odaklanır (Worsley, 2018: 197). Bu tarz, kayıtsız ve umursamaz bir yaşam felsefesini yansıtır.	
Görsel 7 (7-a, 7-b ve 7-c)	Giysi Türü	Ceket ve pantolon
	Sanatçılar	Nirvana grubu: Krist Novoselic, Pat Smear, Dave Grohl, Kurt Cobain ve Lori Goldston
	Tarih	1980'ler

 <p>Kaynak: (Seliger, 2013)</p>	<p>Model Analizi</p> <p>7-a ve 7-b modelleri, erkekler için köşeli yaka formuna sahip uzun deri ceketlerdir. Bu ceketler kalça ve diz arasında kadar uzanır ve kolları bilek hizasında bol kesimdedir. Kapanma işlemi bir kemerle sağlanırken, pantolonlar boru paça kesimine sahiptir. 7-c modeli ise bisiklet yakalı bir ceket temsil eder. Bu ceket oldukça dar kesimdir ve fermuarla kapanır. Ceket bel ve kalça arasında konumlanırken, pantolon vücuda oturacak şekilde oldukça dar kesimdedir.</p> <p>Süsleme Özellikleri</p> <p>Ceketlerde süsleme amacıyla metal düğmeler kullanılmıştır. Ayrıca, ceketler şapka ile kombinlenmiştir. 7-b modelinde, yakada spor dikiş detayları bulunmaktadır. 7-c modelinde ise kol uçlarında ve etek ucunda spor dikişler kullanılmıştır.</p> <p>Deri Kullanım Özellikleri ve Renk</p> <p>7-a ve 7-b modellerinde, takımın tüm parçaları (ceket, pantolon ve şapka) siyah parlak düz deriden tasarlanmıştır. 7-c modelinde ise ceket ve pantolon tamamen siyah parlak düz deriden tasarlanmıştır.</p>
<p>Görsel 8</p> <p>Kaynak: (Kennedy, 2019)</p> <p>Görsel 8a</p> <p>Kaynak: (Yavuz, 2022)</p>	<p>Giysi Türü</p> <p>Ceket</p> <p>Sanatçı</p> <p>Nirvana grubunun vokalisti, Kurt Cobain</p> <p>Tarih</p> <p>1980'ler</p> <p>Model Analizi</p> <p>Görsel 8'de yuvarlak uçlu erkek yaka modeli kullanılmıştır. Modelin boyu kalça hattını kapatacak şekildedir. Ön bedende roba yer almaktadır. Roba hizasından işlevsel olarak kullanılabilen kapaklı bir aplike cep kullanılmıştır. Kollar bilek hizasında normal kesimdedir. Tek sıra düğmeli kapama yer almaktadır.</p> <p>Süsleme Özellikleri</p> <p>Ceketin yakasında, robasında, cep kapağında, aplike cepte ve pat parçasında spor dikişleri kullanılmıştır.</p> <p>Deri Kullanım Özellikleri ve Renk</p> <p>Ceket ve ayrıntıları düz yumuşak deriden tasarlanmıştır.</p>
<p>Görsel 9</p>	<p>Giysi Türü</p> <p>Ceket</p> <p>Sanatçı</p> <p>Nirvana grubunun üyesi, Dave Grohl</p> <p>Tarih</p> <p>1980'ler</p> <p>Model Analizi</p> <p>Görsel 9'da köşeli bir erkek yaka modeline sahip olan bu deri ceket, bel ve kalça hattı arasında sonlanır. Omuzlarda apolet parçaları çit çit yardımıyla sabitlenir. Kollar bilek hizasından olup bol kesim bir modele sahiptir. Sol bedende iki adet fermuarlı ilik cep bulunmaktadır. Bu ceplerden üstteki verev, alttaki ise hafif verev biçimde yerleştirilmiştir. İki ilik cep arasında etek ucuna yakın bir konumda cep kapağı yer almaktadır. Ceketin kapanması, sol bedende yaka kenarından başlayarak sağ bedende kapama hattından geçecek şekilde fermuar yardımıyla gerçekleştirilir.</p> <p>Süsleme Özellikleri</p> <p>Erkek yakada, apolette, etek uçlarında ve cep kenarlarında spor dikişler yer almaktadır. Erkek yaka, cep kapağı ve apolet uçlarında metal düğmeler kullanılmıştır. Cep fermuarında ise metal halkalar yer almaktadır.</p>

 <p>Kaynak: (RockAxis, 2023)</p>	<p>Deri Kullanım Özellikleri ve Renk</p>	<p>Ceket, siyah düz deriden tasarlanmıştır.</p>
--	---	---

Tablo 3 incelendiğinde, görsel 7’de 1987 yılında Amerika’da kurulmuş olan grunge müzik grubunu üyeleri yer almaktadır (Krist Novoselic, Pat Smear, Dave Grohl ve Kurt Cobain ve Lori Goldston).

Grunge, Pearl Jam ve Nirvana gibi gruplar tarafından popülerleştirilen, Amerikan rock müziğinin bir alt türü olarak gelişmiştir. Bu müzik hareketinin çıkışıyla birlikte, Grunge stili de tanıtılmıştır. Grunge giyim tarzı, punk ve hippie unsurlarının bir karışımı olarak şekillenmiştir (Worsley, 2018: 197). Grunge, ciladan ve yapmacıklıktan uzak, uygun fiyatlı giyimlerle karakterizedir ve 1980’lerdeki “Yuppie” kültürünün aşırılıklarına bir tepki olarak ortaya çıktığı da söylenebilmektedir (Mackenzie, 2017: 118).

Görsel 7-a ve 7-b incelendiğinde, Nirvana grubu üyeleri Krist Novoselic ve Lori Goldston tarafından giyilen modelde, uzun ceket tasarımında düz siyah parlak bir deri kullanılmıştır. Ceketin ön kapaması bir deri kemer yardımıyla sağlanmaktadır. Ceketin altındaki pantolonlar aynı biçimde düz siyah deri olup boru paça kesimi ile dikkat çekmektedir. Ceket ve pantolona aksesuar olarak siyah düz deri şapka ile takım tamamlanmıştır. Ceket metal düğmeler ile süslenmiştir.

Görsel 7c incelendiğinde, Nirvana grubu üyesi Dave Grohl tarafından giyilen modelde, ceket tasarımı oldukça dar kesimlidir. Ceketinde düz siyah parlak deri kullanılmıştır. Ceketin altında oldukça dar kesimli düz parlak siyah deri pantolon kullanılmıştır. Glam stili genellikle bol, salaş kıyafetler giyilmesiyle bilinir ancak çok nadir de olsa görsel 7-c deki gibi dar kesim modeller de tercih edilmiştir. Ceketin kol ve etek uçları spor dikişlerle süslenmiştir.

Görsel 8 incelendiğinde, Nirvana grubunun vokalisti Kurt Cobain’in giydiği modelde, ceket düz yumuşak bir deriden tasarlandığı görülmektedir. Deri ceketlerde sıklıkla kullanılan roba kesim detayları ve kapaklı applike cepler yer almaktadır. Süsleme amaçlı spor dikişler kullanılmıştır.

Görsel 9 incelendiğinde, Nirvana grubunun üyesi Dave Grohl tarafından giyilen modelde, ceket siyah düz deriden tasarlanmıştır. Cep detayların yer alan metal halkalar süsleme amaçlı kullanılmıştır. Omuzda kullanılan deri apoletlerle ceket tasarımı tamamlanmıştır.

SONUÇLAR

Araştırmanın temel amacı, glam & rock, punk ve grunge müzik türlerini benimseyen müzik gruplarının ikonik deri giyimlerini inceleyerek, bu giyimlerin tasarım özelliklerini, model analizini ve süslemelerini ayrıntılı bir şekilde ele almaktır. Bu müzik gruplarının sahne performansları ve kamu imajlarının önemli bir parçası olan deri giyimler hem müzik kültürünün bir yansıması hem de bir moda ifadesi olarak ön plana çıkmıştır. Araştırma, bu müzik alt kültürlerinin giyim tercihlerinin, müziğin dışında da nasıl bir kültürel etki yarattığını ve kimlik oluşturmadaki rolünü anlamamıza yardımcı oldu. Bulgularımız, bu müzik gruplarının giyim tercihlerinin sadece bir moda ifadesi olmanın ötesinde, bir anlam ve kimlik kaynağı olduğunu göstermektedir. Bu müzik gruplarının sahne performansları ve kamu imajlarının önemli bir parçası olan deri giyimler hem müzik kültürünün bir yansıması hem de bir moda ifadesi olarak ön plana çıkmıştır.

Gençlerin müzik alt kültürleri, sembolik bir dili paylaşmak ve kimliklerini ifade etmek amacıyla sınırlı sayıda giyim tercihini benimsemiştir (Crane, 2000: 241). Bu sembolik dil, çeşitli müzik alt kültürleri ile özdeşleşmiştir ve özellikle deri ve deri ürünleri, glam & rock, punk ve grunge müziği dinleyen gençler arasında hem düşünce ve kimlik ifadesi hem de giyim tercihleri açısından önemli bir rol oynamıştır.

Araştırmanın sonuçları, Sweet, Ramones ve Nirvana gibi farklı müzik gruplarının deri giyimlerinin teknik ve estetik özelliklerini aydınlatmaktadır. Bu üç müzik grubunun sahne giyimleri, sadece sahnede değil aynı zamanda toplumsal mesajların, kimlik oluşturmalarının ve moda ifadesinin bir yansıması olarak da önemli bir rol oynamıştır. Her bir müzik

grubunun deri giyim tarzının özgün özelliklerini ve bu giyimlerin müziğin ve alt kültürlerin diliyle nasıl etkileşime girdiğini daha yakından inceleyecek olursak;

The Sweet, 1970'lerin glam & rock müziğinin önde gelen gruplarından biri olarak, bu dönemin tipik moda anlayışını yansıtan giyim tarzlarıyla tanınmıştır. Glam & rock, gösterişli, teatral ve sıklıkla cinsiyet normlarını sorgulayan bir estetik karakterize edilir. Sweet'in üyeleri, sahne kostümleri ve genel giyim tarzlarıyla bu estetiği benimsemişlerdir. Sweet'in deri giysi detaylarının genel bir değerlendirmesi yapıldığında:

Parlak ve Dikkat Çekici Deri Kıyafetler: The Sweet, sahne performanslarında genellikle parlak, dikkat çekici renklerde deri kıyafetler giyerdi. Bu kıyafetler, genellikle sıkı ve vücuda oturan bir yapıya sahipti.

Aksesuarlar: The Sweet, sahne kostümlerini tamamlamak için çeşitli aksesuarlar kullanırdı. Bu aksesuarlar arasında büyük kemerler, parlak takılar, gözlükler ve bazen de dikkat çekici şapkalar yer alırdı.

Makyaj ve Saç Stilleri: Grup üyeleri, tipik glam & rock modasına uygun olarak, dikkat çekici makyajlar ve saç stilleriyle de tanınırdı. Bu, deri kıyafetlerle birleştiğinde, onların teatral ve gösterişli sahne imajını tamamlıyordu.

Renkli ve Desenli Deri Kıyafetler: Sadece siyah deri değil, aynı zamanda renkli ve desenli deri kıyafetler de The Sweet'in gardırobunun bir parçasıydı. Bu, glam & rock'ın renkli ve eğlenceli yönünü yansıtıyordu.

The Sweet'in bu tarzı, 1970'lerin glam & rock hareketinin tipik özelliklerini yansıtıyor ve müzikleri kadar giyim tarzlarıyla da dikkat çekiyorlardı. Bu dönemin moda anlayışı, abartıya, gösterişe ve cinsiyet normlarını sorgulayan bir yaklaşıma dayanıyordu.

Glam & rock modası, başlangıçta glam ve rock müzik türü gruplarının giyimde benimsediği ürünlerin ve estetiklerin farklı olduğunu göstermektedir. Ancak zaman içinde, bu iki grup hem müzik türleri hem de giyim çeşitliliği açısından birleşmiştir. Bu birleşmenin en belirgin nedenlerinden biri, müziğin kendisi olmuştur; çünkü glam ve rock türü müziği yapan gruplar ve solistler, giyim tarzlarını da etkileyerek tasarımcıları ve giyim modasını etkilemiştir. Deri ürünleri ve aksesuarları, özellikle "rock" türü müziğin bir parçası olarak belirlenmiştir. Ancak glam tarzı ile birleştiğinde, deri giyim parlaklık, şatafat, süslü ve renkli giyimle bir araya gelerek farklı bir estetik yaratmıştır. Bu birleşim, moda dünyasında dikkat çeken ve ayırt edici bir tarzın ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.

Günümüzde, Glam & rock tarzını benimseyen birçok moda tasarımcısı mevcuttur. Örnekler arasında Balmain, rock estetiğini lüks ve şıklıkla birleştiren tasarımlarıyla tanınır. Özellikle dökümlü deri ceketleri ve metal aksesuarları bu markanın karakteristik özellikleridir (Brav, 2017). Saint Laurent, Hedi Slimane döneminden bu yana rock tarzını markanın temel kimliğinin bir parçası haline getirmiştir. Deri ceketler ve yırtık kotlar gibi öğeler, markanın imza parçalarından bazılarıdır (AFP, 2016). Versace, rock ve glam tarzını cesur bir şekilde yorumlamaktadır, parlak kumaşlar, metalik detaylar ve vurgulu omuzlar gibi özellikler sıkça koleksiyonlarında yer alır (Terim, 2019). Bu tasarımcılar, Glam & rock tarzının etkisini günümüz modasına taşıyan sadece birkaç örnekten ibarettir. Rock müziği ve moda arasındaki ilişki devam etmekte olup, tasarımcılar bu ikonik tarzı yeniden yorumlayarak güncel moda katkıda bulunmaktadır.

Punk modası, kökleri punk müziğine dayanan bir alt kültür olarak ortaya çıkmıştır. Punk, yıllar geçtikçe kalıcı bir etki bırakarak, günümüzde hala birçok insanın kendini punk tarzına ait hissettiği bir alt kültür haline gelmiştir. Punk, sadece giyim tarzı değil, aynı zamanda makyaj, saç kesimi ve yaşam tarzı gibi birçok unsuru içeren bir kimlik oluşturmuştur. Punk grubunun temsil ettiği ruh ve değerler, yıllar geçtikçe sürmüş ve hala genç kuşaklar arasında canlılığını korumaktadır. Bazı punk müzisyenleri ve rock sanatçıları, ticari markalaşma ve moda bağımlılığa karşı duruş sergilese de punk'ın toplumsal ve kültürel bir fenomen olarak dünyayı nasıl değiştirdiğini görmezden gelmek zordur. Bu hareket, müziğin ötesinde birçok alanda etkili olmuş, alternatif kültürlerin oluşmasına ve bağımsızlık arayışına ilham vermiştir. Aynı zamanda, moda dünyasından pazarlamaya kadar geniş bir etki alanına sahip olmuş ve birçok ticari ürünün ve giyim tarzının oluşturulmasında rol oynamıştır. Bu nedenle, punk hareketinin hem tarihsel hem de kültürel açıdan derin ve karmaşık bir etkisi bulunmaktadır.

Punk modası incelendiğinde, deri ve deri ürünlerinin vazgeçilmez bir unsur olarak öne çıktığı gözlemlenmektedir. Bu müzik grubunun içinde, deri ceketler, etekler, yelekler ve pantolonlar gibi giyim öğeleri yanı sıra, sıkça deri aksesuarlar da kullanılmıştır. Bilinçli olarak yırtılmış, jiletlenmiş, yazılı, boyalı, metal çivi ve perçinlerle süslenmiş deri giyim ve aksesuarlar, toplumsal normlara karşı bir başkaldırıyı, özgürlüğü ve isyanı ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. Zaman içinde, punk modasının kendine özgü bir felsefesi gelişmiştir.

Bu grubun deri giyimlerinin üzerinde göze çarpan özelliklerden biri de çeşitli şekillerde metal zımbalardır. Bu öğeler, giyimlere daha agresif bir görünüm kazandırmada önemli bir rol oynamaktadır. Punk giyimlerinde desenler ve yazılar da yaygın olarak kullanılmıştır. Bu desenler ve yazılar, toplumsal mesajlar, politik ifadeler veya protestolar içerebilmektedir. Giyimlerin üzerine yazılan sloganlar ve semboller, punk alt kültürünün öfke, isyan ve eleştiri ifadesini yansıtmaktadır. Aksesuarlar da punk giyiminde önemli bir rol oynar. Zincirler, deri kemerler ve büyük, dikkat çekici takılar sıkça kullanılmıştır.

Ramones, punk rock'ın müzikal yönünün yanı sıra, moda ve stil konusunda da önemli bir etki yaratmıştır. Bu etkinin bir parçası olarak, aksesuar kullanımı da dikkate değerdir. Ramones üyelerinin aksesuar tercihleri, punk kültürünün isyankâr ve minimalist doğasını yansıtıyordu. Ramones grubu giysilerinin genel bir değerlendirilmesi yapıldığında:

Sadelik ve Minimalizm: Ramones, genellikle aşırıya kaçmayan, sade aksesuarlar kullanırdı. Bu, punk kültürünün "az daha fazladır" yaklaşımını yansıtıyordu.

Siyah Deri Kemerler: Siyah deri kemerler, Ramones üyelerinin sıklıkla tercih ettiği aksesuarlardandı. Bu kemerler, genellikle geniş ve gösterişsizdi, bazen metal detaylar veya toka ile süslenmiş olabilirdi.

Zincirler ve Tokalar: Pantolonlarında zincirler ve büyük tokalar kullanmaları da Ramones'in stilinin bir parçasıydı. Bu zincirler hem fonksiyonel hem de dekoratif bir amaç taşıyordu.

Gözlükler ve Bandanalar: Joey Ramone özellikle, imzası haline gelen yuvarlak gözlükleriyle tanınırdı. Diğer üyeler bazen bandanalar veya başka baş aksesuarları kullanırdı.

Düğmeler ve Rozetler: Ceketlerinde ve çantalarında çeşitli düğmeler ve rozetler kullanmaları, punk kültürünün kendine özgü ifade biçimlerinden biriydi. Bu aksesuarlar genellikle müzik, siyasi mesajlar veya popüler kültür referansları içerirdi.

Punk stili, 1970'lerin ortalarında başlayan ve kısa süreli olmasına rağmen önemli bir kültürel fenomen haline gelen bir moda hareketidir. Punk, geleneksel cinsiyet ve güzellik normlarına karşı çıkan ve meydan okuyan bir harekettir. Punk giyim tarzı, cinsiyet kalıplarını sorgulayan ve cinsiyetçi normlara karşı isyan eden bir ifade biçimi olarak kabul edilir. Punkçılar, giyimleri ve saç stilleriyle geleneksel cinsiyet rollerine karşı duruş sergilerler ve bu, moda dünyasında cinsiyet ve güzellik normlarını sorgulama konusunda bir öncül olmuştur. Bu nedenle punk stili, modanın cinsiyet ve güzellik kalıplarına meydan okuyabilen önemli bir akım olarak kabul edilir.

Punk tarzı, zaman içinde modada kalıcı bir etki bırakmış ve birçok tasarımcı tarafından farklı yorumlarla koleksiyonlarda kullanılmıştır. Özellikle sokak modası ve alternatif moda alanlarında, punk etkileri hala popülerdir. Örneğin; punk modasının önde gelen temsilcilerinden biri olan Vivienne Westwood, hala punk estetiğini koleksiyonlarına dahil etmektedir. Genellikle podyumlarda punk esintileri taşıyan giyim parçaları ve aksesuarlar sergilenmektedir (Durand, 2022). Jean Paul Gaultier, özellikle belli dönemlerde punk estetiğini benimsemektedir ve koleksiyonlarında yırtık jeanler, deri ceketler ve dikenli aksesuarlar gibi punk öğelerine rastlanmaktadır (Pearson, 2019). Balmain, sık sık punk tarzının izlerini taşıyan koleksiyonlar sunmaktadır, bu koleksiyonlarda deri ceketler, metal tokalı kemerler ve yırtık jeanler gibi punk etkileri göze çarpmaktadır (Ertürk ve Ruşan, 2018: 168). Hedi Slimane, Celine'in kreatif direktörü olarak punk ve rock'n'roll etkilerini koleksiyonlarında sıkça kullanmakta olup, deri ceketler, siyah giyim parçaları ve metal detaylar gibi öğeler koleksiyonlarında dikkat çekmektedir (Yürüten, 2016). Bu tasarımcılar, punk stili konseptini kendi markalarının imzası haline getirerek, punk kültürünün moda dünyasındaki varlığını sürdürmektedirler.

Grunge, başlangıçta müzikle özdeşleşmiş olsa da daha sonra müziğin etkisiyle ortaya çıkan bir moda olarak kabul edilmeye başlamıştır. Bu moda, pırlıttan ve yapmacılıktan uzak bir dünya görüşünü yansıtarak birçok takipçiyi cezbetmiştir. Giyim tarzları, genellikle büyük veya küçük giyim parçalarının ve katmanlı kıyafetlerin bir araya getirilmesiyle karakterize edilir. Deri giyim parçaları ise özellikle ceketlerden pantolonlara ve aksesuarlara kadar farklı giyim stillerinde sıkça kullanılmıştır. Bu giysiler arasında deri ceketler, bol kesimli deri pantolonlar, botlar ve deri ayakkabılar gibi parçalar ile yıpranmış ve vintage bir görünümdeki deri giysiler yer alıyordu. Bu giysiler, grunge tarzının sembolik öğeleri arasındaydı ve giyimlerin genellikle eskitilmiş ve kişisel ifadeye odaklı olduğu bir dönemi yansıtıyordu.

Nirvana ve özellikle Kurt Cobain, genellikle grunge estetiğine uygun giysiler tercih etse de zaman zaman deri ceketler ve pantolonlar gibi parçaları da sahne kıyafetleri arasında kullanmışlardır. Bu tür giysiler, genellikle grunge'ın hammadde ve asi ruhunu yansıtan bir tarzda seçilmiştir. Nirvana'nın sahne kıyafetlerinde yer alan deri giysileri incelendiğinde;

Deri Ceketler: Kurt Cobain, bazı performanslarında siyah veya koyu renkli deri ceketler giymiştir. Bu ceketler genellikle sade ve klasik tarzda olup, grunge estetiğine bir kontrast oluşturacak şekilde kullanılmıştır.

Deri Pantolonlar: Grup üyeleri, nadiren de olsa deri pantolonlar giymişlerdir. Bu pantolonlar, genellikle sıkı ve vücuda oturan bir tarzda olup, sahne üzerinde daha çarpıcı bir görünüm yaratmıştır.

Sahne Kostümleri: Özellikle büyük konserler veya önemli etkinliklerde, Nirvana üyeleri daha dikkat çekici ve stilize sahne kostümleri tercih edebilmiştir. Bu durumlarda, deri giysilerin yanı sıra farklı malzemelerden yapılmış, dikkat çekici parçalar da kullanılmıştır.

Grunge müziğin ve alt kültürünün ruhu, modada da yansımış ve gençler arasında büyük bir etki yaratmıştır. Grunge giyim tarzı, rahatlık, bağımsızlık ve anti-moda ifadesini yansıtmış ve moda dünyasında önemli bir rol oynamıştır. Deri giyimler, grunge stilinin önemli bir öğesi olarak kabul edilir ve grunge döneminin estetiğine katkıda bulunur.

Grunge, başlangıçta küçük bir alt kültürel hareket olmasına rağmen, Grunge modası üzerinde birçok moda tasarımcısına ilham kaynağı olmuştur. Uyumsuz, karmaşık ve nadiren tam oturan giysilerden oluşan bu eklektik tarz, günümüz tasarımcıları tarafından hala benimsenmekte ve uygulanmaktadır.

Grunge küçük alt kültürel bir hareket olmasına rağmen Grunge modası üzerinde birçok moda tasarımcının üzerinde etki bırakmıştır. Uyumsuz, çok parçalı ve nadiren tam oturan kıyafetlerden oluşan eklektik tarzları günümüz tasarımcıları tarafından halen uygulanmaktadır. Örnek verecek olursak; Marc Jacobs, 1990'ların başında grunge etkisini moda taşıyan tasarımcılardan biri olarak kabul edilir. Ünlü tasarımcı, grunge tarzını koleksiyonlarına dahil etmiş ve bu stilin önemli bir temsilcisini oluşturmuştur (Bingöl, 2019). Hedi Slimane, Saint Laurent markasının kreatif direktörü olarak grunge tarzını yeniden yorumlamış ve koleksiyonlarında grunge etkilerini sıkça kullanmıştır (Cartner Morley, 2013). Alexander Wang, tasarımlarında rahatlık ve asi bir tarzı benimsemiş ve bu nedenle grunge etkilerini sıkça kullanmış bir tasarımcıdır (Nash, 2015). Vetements ise grunge tarzını modern bir şekilde yorumlayarak dikkat çeken bir moda markasıdır. Oversize giyim parçaları ve yırtık detayları koleksiyonlarında sıkça kullanırlar (Menkes, 2016).

Deri, insanlık tarihindeki en eski ve çok yönlü giyim malzemelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu malzemenin önemi, sağlamlığı, uzun ömürlülüğü, soğuk hava koşullarına karşı koruyucu özelliği, insan sağlığına uygunluğu, estetik ve fonksiyonelliği gibi bir dizi avantajı içermesi nedeniyle yüzyıllar boyunca devam etmiştir. Ayrıca, deri sadece pratik değil aynı zamanda tarihsel ve kültürel bir öneme sahiptir. Birçok toplum ve kültür, deriyi geleneksel giyim, ayakkabı, mobilya ve diğer eşyaların yapımında kullanmış ve bu malzemenin sembolik bir değeri olmuştur. Günümüzde ise deri, sürdürülebilirlik açısından da dikkate alınmaktadır. Doğal bir malzeme olarak, geri dönüştürülebilir ve sürdürülebilir bir ürün olarak kabul edilmektedir. Bu, çevresel kaynakların korunması ve atık azaltma çabalarına katkı sağlar.

Bu nedenlerle, derinin tarih boyunca ve günümüzdeki önemi, giyim endüstrisinden mobilya üretimine, aksesuarlardan taşıtlara kadar birçok sektörde devam eden kullanımını ve değerini açıklar. Deri, insan yaşamının önemli bir parçası olmaya devam etmektedir ve gelecekte de bu önemini sürdüreceği öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyol, Y. (2007). *Stil İkonu Olgusunun Tekstil Modası Açısından İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- AFP, (2016). Saint Laurent : 80'li yılları kutlayan, geçmişten bir defile. Erişim adresi: <https://tr.fashionnetwork.com/news/saint-laurent-80-li-y%C4%B1llar%C4%B1-kutlayan-gecmi%C5%9Ften-bir-defile,666259.html>
- Ambrose, G., & Harris, P. (2019). *Görsel moda tasarım sözlüğü*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Anonim, (t.y.). Moda ve Giyim, Erişim adresi: <https://www.giyimvemoda.com/moda-sozlugu/asi-umursamaz-ve-salas-bir-tarz-grunge-tarzi/62>
- Arğılı, E. (2011). *Deri Üst Giyimine Yönelik Giysi Konforunun İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Balcı, M. (2018). *Giysi Modasında Dekonstrüksiyon Kullanımının İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Barthes, R. (2015). *Système de la mode*. Fransa: Média Diffusion.
- Bölükbaşıoğlu, E. (2019). *Deri Hazır Giyimde Tasarım ve Üretim Sürecinin İncelenmesi Yeni Yaklaşımların Tasarımlara Yansıtılması* (Yüksek lisanas tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Bingöl, Ç. (2019). Doksanların beklenen dönüşü: bir veda, yeni başlangıçlara dair bir umut ve müziğin peşinden giden moda. Erişim adresi: <https://www.harpersbazaar.com.tr/moda/2019/06/26/90ların-beklenen-donusu>
- Brav, A. (2017). Bahar modasıyla tanışın: Her yer rengarenk. Erişim adresi: <https://www.gazetevatan.com/yazarlar/ayse-brav/bahar-modasiyla-tanisin-her-yer-rengarenk-1035318>
- Cartner Morley, J. (2013). Hedi Slimane, son Saint Laurent koleksiyonu için grunge'ı kucaklıyor. Erişim adresi: <https://www.theguardian.com/fashion/2013/mar/04/hedi-slimane-saint-laurent-collection#top>
- Craine, D. (2000). *Moda ve gündemleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Davis, F. (1997). *Moda, kültür ve kimlik*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Druand, F. (2022). Vivienne Westwood: Moda dünyasının sıra dışı ismi, punk akımının öncüsü. Erişim Adresi: <https://www.bbc.com/turkce/articles/c51g6py4881o>

- Ercivan, G., ve Meydan, C. (2007). Modanın dili. *Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi: Yedi Dergisi*, (1), 76-81. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yedi/issue/21834/234766>
- Ertürk N. ve Ruşan T. C. (2018). Moda endüstrisinin altkültürel referanslı tasarımlarında metalaşma ve anlam kaybı. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 7(42), 163-174. Erişim adresi: <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1518183873.pdf>
- Fischel, A., Baggaley, A., O'Hara, S. A., Gersh, C., & Khurana, A. (2013). *Moda geçmişten günümüze giyim kuşam ve stil rehberi*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Fogg, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Geist, G. (2023). 16 Facts About Ramones. Erişim adresi: https://facts.net/history/people/16-facts-about-ramones/#google_vignette
- Glamrock the sweet. (1973). Erişim adresi: <https://www.pinterest.de/pin/320881542195960554/>
- Hebdige, D. (2003). *Kes yapıştır – kültür, kimlik ve karayip müziği*. (Çev: Ç. Gülabioglu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hodgson, S. (2020). Punk and disorderly: The enduring impact of punk rock on design and culture. Erişim adresi: <https://www.punktuationmag.com/punk-and-disorderly-the-enduring-impact-of-punk-rock-on-design-and-culture/>
- Hoskins, T. E. (2015). *Foya-modanın antikapitalist kitabı*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Kawamura, Y. (2016). *Moda-loji: moda çalışmalarına giriş*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kula, M. (2016). *Türk moda giyim endüstrisinde deri tasarımların gelişim ve değişim parametreleri üzerine bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Koca, E. ve Koç, F. (2010). Gençlerin dinledikleri müzik türlerinin giyim tarzlarına etkisi. *Vocational Education*, 5(2), 37-49. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsavoca/issue/10915/130636>
- Koç, F. ve Özgören Solak, C. (2019). Erkek takım elbiselerinin stil ve form açısından kronolojik analizi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, (61), 1111-1122. Erişim adresi: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=809237>
- Mackenzie, M. (2017). *İzmler: modayı anlamak*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Marasigan, C. (2014). The evolution of glam rock fashion. Erişim adresi: <https://www.rebelsmarket.com/blog/posts/the-evolution-of-glam-rock-fashion>
- Menkes, S. (2016). Vetements: devrimde giyilecek kıyafetler. Erişim adresi: <https://vogue.com.tr/haber-moda/vetements-devrimde-giyilecek-kiyafetler>
- Nash, S. (2015). Alexander Wang proves' 90s grunge can be chic. Erişim adresi: <https://www.thezoereport.com/fashion/trends/alexander-wangs-spring-2016-ruway-proves-90s-grunge-can-be-chic>
- Nordquist, B. K. (1991). *Dress and popular culture: Punks*. OH: Bowling Green State University Popular Press.
- Pearson, V. (2019). Punk, jean-paul gaultier'in tasarimini nasıl etkiledi. Erişim adresi: <https://madeinshoreditch.co.uk/2019/08/07/how-punk-has-influenced-the-couture-of-jean-paul-gaultier/>
- Strong, C. (2016). *Grunge: Music and memory*. Routledge.
- Terim, B. (2019). Versace Pre-Fall 2019 stil kodları. Erişim adresi: <https://www.busetirim.com.tr/tr/moda/tasarimcilar/versace-pre-fall-2019-stil-kodlari#1-iddiali-kombinler>
- Waquet, D., ve Laporte, M. (2011). *Moda*. Ankara: Dost Kitabevi Yayıncılık.
- Worsley, H. (2018). *Modayı değiştiren 100 fikir*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Yurdakul, S. (1989). *Deri Giyim Sanayinin Kalite ve Kalite Kontrolü ile İlgili Sorunları ve Bir Kalite Kontrol Uygulaması* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yürüten, E. Ş. (2016). Hedi Slimane'in moda dünyasında iz bırakan beş özelliği. Erişim adresi: <https://vogue.com.tr/toplist/hedi-slimanein-moda-dunyasinda-iz-birakan-5-ozelligi>

Görsel Kaynaklar

- Görsell1: Gale, T. (1973). 1973'te Brian Connolly (1945-1997) ile birlikte Sweet UK glam rock grubu. Erişim adresi: <https://www.alamy.com/stock-photo-sweet-uk-glam-rock-group-with-brian-connolly-1945-1997-in-1973-photo-101577330.html>
- Görsell1a: Popoff, M. (2014). 1970s glam-rock group provided Sweet inspiration for groups to follow. Erişim adresi: <https://www.goldminemag.com/articles/1970s-glam-rock-group-provided-sweet-inspiration-groups-follow>

Görsel 2: Easlea D. (2018). Everyone Attack. Erişim Adresi: <https://recordcollectormag.com/articles/sweet>

Görsel 4: http 3: Moody, R. (2001). Joey Ramone. Erişim adresi: <https://www.findagrave.com/memorial/21926/joey-ramone#source>

Görsel 4a: Hutson, M. (1994). Joey Ramone. Erişim adresi: <https://www.gettyimages.com/detail/news-photo/photo-of-joey-ramone-and-ramones-joey-ramone-news-photo/85367925#photo-of-joey-ramone-and-ramones-joey-ramone-picture-id85367925>

Görsel 5: Gorton, T. (2014). Martin Scorsese bir Ramones filmi yönetecek. Erişim adresi: <https://www.dazeddigital.com/music/article/21420/1/martin-scorsese-is-set-to-direct-a-ramones-film>

Görsel 6-6a: Ochs, M. (1976). Ramones Portrait Session In LA. Erişim adresi: <https://www.gettyimages.com/detail/news-photo/dee-dee-ramone-joey-ramone-tommy-ramone-and-johnny-ramone-news-photo/73999416>

Görsel 7: Seliger, M. (2013). Nirvana in costumes. Erişim adresi: <https://armeyerfoundation.org/nirvana-in-costumes/>

Görsel 8: Kennedy, E. S. (2019). Mungkinkah Kita Melupakan Kurt Cobain? Erişim adresi: <https://tirto.id/mungkinkah-kita-melupakan-kurt-cobain-dhw9>

Görsel-8a: Yavuz, C. (2022). Nirvana'nın hiç görülmemiş fotoğrafları nft olarak piyasaya sürülecek. Erişim adresi: <https://www.coinkolik.com/nirvananın-hic-gorulmemis-fotograflari-nft-olarak-piyasaya-surulecek/>

Görsel 9: RockAxis, (2023). Dave Grohl yla inocencia perdida. Erişim adresi: <https://www.rockaxis.com/colombia/articulo/20290/dave-grohl-y-la-inocencia-perdida/45-51>.